

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

Чаа өөредилге чылынын баштайгы кичээли.
О. ОХЕМЧИКТИҢ ФОТОСУ.

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 206 (10498)

1977 чылдың сентябрь 2, пятница

1925 чылда үлдөвлөтүнгөн

Өрттө 2 коп.

Ажыктыг чорукту, шынарны бедидер

Октябрының социалист Улуг революциязының 60 чылын бизниң чуртта демдагларынга бедидер ийи ай бичик-ле ажык үе артык. Бо хүнерде совет кижилер бүүдүрүлгениң ажыктың болгаш продукцияның шынарны бедидер дээш, 1977 чылдың болгаш бүгү онгу беш чылдың пландарын база социалист хүлээлгелерин чедиишкениң күүседери дээш чарышты улам-на калбарган ажылдап турар. Улетпур бүүдүрүлгелер коллективтеринден «Тыва кобальт» комбинаттын, сүт комбинатының, «Росводром» каттыжышкынының демір-бетон кымылгар заводунун, дааранылга фабриказынын, тараа продуктуларының сайгарылга базазынын ажыл-ишчилери социалист чарыштың мурунку одуруунда чоруп турар. Бо коллективтерниң ажылчынары, инженер-техниктиң ажылдакчылары болгаш албан-жаакчылары бүүдүрүлгени интенсификастар, кижилер бүүдүрүлгөнүш-ажылынын бүүдүрүлгүлүүн улгаттырар дээш бүгү аргаларын ажылгаан. Бичангаш оларда ажыл багай эвес.

Бүүдүрүлгениң ажыктыг чорун бедидер дээш дык хей бүүдүрүлгелерин эртем-техниктиң депшилгени шөлпүүн чыдарыч, дериг-херекселдерин, цехтерин чаартып, технологияны сайырааргайындарыч улуг икчээлгей салып турар. Сөүлгү бүүдүн чылда улутпурга чаа техника талазы-биле 260, мурнакчы технологияны — 140, ажылды эртемге үндөйлөп организастаарының — 97, чаартылганың — 1890 саналарын ажылдалга кирген. Онч түңкүленин барың 2 миллион рубль экономиктиң ажыкты алдыр, ажылдарының 5 хуунуң механизмзастан деңгелин бедидер аргалык болган.

Ынчалзаком бүүдүрүлгениң ажыктың улгаттырар талазы-биле ап чорутуп турар хемчеглерин ам-даа чөптезиниң ужурундан 1977 чылдың чеди айларында республиканың улутпурга күш-ажылдың бүүдүрүлгүлүүн улгаттырарының планы 89,9 хуу күүсеттинген, ычангаш кирүүне 5,9 миллион рубльдин продукцияны бедидеримиз. «Тыва тууг мате-риалдары», «Сельхозтехника» каттыжышкынында, транспорт эргелелинде, «Тыва көдээ тууг» тресте, оттулар чүүл, аш-чем, ыш ажыл-агыйының бүүдүрүлгелеринде күш-ажылдың бүүдүрүлгүлүүнү, ажыктыг чорутуңу деңгели дык куду бооп турар. Ол адырларның бүүдүрүлгелеринде ажылдарының 40—50 хуунун хол-биле кылып турар, а чаа дериг-херекселдерин чорутуу өйүндө ап, ажылгазын турар. Бир эес ол чөптер, Кызылдың, Ан-Довурлактың хлөб заводтары, сүт заводу, мебель фабриказы, Кызылдың туугу заводу болгаш эске-даа бүүдүрүлгелери кижилерин ышкың, күш-ажылды механизмизастаарының хемчеглерин ап чорутар болза, бо талазы-биле көргүзүлгелерни кыска хуусаада экинчилеп ап болурунун аргалары бар.

Партия, совет болгаш ажыл-агый органыры бүүдүрүлгениң ажыктың улгаттырар талазы-биле ажылга көл улутпур-бүүдүрүлгелер фондусун чөп ажылгаарының көл икчээлгейи салган турар ужурулуг. Хей-хей бүүдүрүлгелеринде, ылаңгы «Тыва даг-дугу», «Тууг кезектери» комбинаттарда, Улуг-Хемниң ыш улутпур ажыл-агыйында, Кызыл-Мажалыктың туугу заводуна, Ан-Довурлактың улутпур-бүүдүрүлгелер комбинатында септелгени чоруг өйүндө ышкың, күш-ажылдың организастаарының денгели кыла болганнаан дериг-херекселдер үр үеде анаа турар, бүүдүрүлгелер күнчирең ажылга өөмүр кирип турар. Кайда-ла партия организастаары, улутпурчуну машина-техниканы септеп, долзуу-биле ажыктырарың, кижилерниң ажылдарының таарычталык байдалдарың тургузарыңча үрүлчү сагыш салып турар болур, ол черлерде пландар, хүлээлгелер чедиишкениң күүсетинин, күш-ажылдың бүүдүрүлгүлүү болгаш бүүдүрүлгениң ажыктыг чоругу бедидер турар. Онч-чижон «Тыва көдээ тууг» трестин «Росводромун» демір-бетон кымылгар заводтарындан, дааранылга комбинатындан, дээрбе комбинатындан көрүп болуур.

Ажыл шагының чидирини кызырары дээрбе—бүүдүрүлгениң ажыктыг чорун улгаттырар талазы-биле партия, комсомол, профессионал организастаарының болгаш ажыл-агый улутпур-чүлүрүлгелеринин бир кол икчээлгей салыр айтырыы. Бс талазы-биле республикада чамдык хемчеглерин ап турар. Бо чылдың баштайгы чартында ажылдап турар 100 кижиге онааштыр ыңдыр чидириниң денгели 10 кижил-хүнүңге, а ажыл шагы үндүр чоругу — 8 кижил-хүнүңге кызырылган. Ынчалза-даа бо талазы-биле ажылдың ам-даа чөптөзүнден бо чылдың чеди айларының дугузуна 6750 кижил-хүнү прогүл кылынгандан болгаш кирүүне 350 мүн рубльдин продукцияны бедидеримиз. Аш-чемниң, чурт-улутпурчуну эргелелинде, «Сельхозтехника», «Тыва тууг материалдары» каттыжышкынында, транспорт эргелелинде, «Тыва көдээ тууг» тресте бүүдүрүлгелерде күш-ажылды сагылга-чоруну куду денгеледе артышкың.

Үрей кызышкынарны дээрисиңе ажыл шагының болгаш материалдыг курлавыларын чидирин дык улуг. Ол ышкың дык хей бүүдүрүлгелер коллективтеринде курстандарың болгаш техниктиң негелдерин барымдаалазын турар. «Тууг кезектери» комбинатта, Улуг-Хемниң ыш улутпур ажыл-агыйында, Шуурмактың ыш белеткээр пунктунда, Шагаан-Арыгың улутпур комбинатында кылыларын шынар багай, канналганың көрүм-чоруну сагыбас чоруктан чиг-эт болгаш материалдар артыр чарыгаттыңаң, продукцияның бот-үнези аартаан таарылгалар турган.

Бүүдүрүлгени сайырааргайыңдарың, оңу культуразын бедидерин, күш-ажылды нормалаарында чөптөстериң чылдырын, кадарың кижилердин, оларчың чогаадычы иделпейин кадарың, политиктиң, нити билиг болгаш профессионалдыг билим бедидерин бүгү талалы көрө болза, ычан продукцияны шынар экинчил, бүүдүрүлгениң ажыктың улгаттырар талазы-биле сорулга чедиишкениң күүсеттиңер.

«Ажылдың ажыктың болгаш шынарны бедидерин дээш, онгу беш чылдың даалгаларын чедиишкениң күүседери дээш бүүдүрүлгелерин социалист чарышын дугайында» СЭКП ТН-ниң, ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң, ВЦСПС-тиң болгаш ВЛКСМ ТН-ның диктаалыгына душтур социалист чарышты ам-даа калбартыр чугула. Чарыштың азштиг болгаш эки үр-түңкүлгелер чорун чедип аларда, ону организастаарыңаң өзү барымдаалаар чорукту шимтириң айлаары, тиелкелчелерге моральдыг болгаш материалдыг шаңнал-макталдарың бедид денгеле тысыр. Улуг Октябрының 60 чылында күш-ажылчы төлөптег бедид дээш демиселе ажылчы чоннары ам-даа сырлы мөөнээр херек. Онгу беш чылда нажыг-гызындан-даа эки ашылдаар, ажыктыг чорукту болгаш шынарны бедидеринге партияның кыйгыры дээрбе — бүгү улутуң херээ-дир. Ону амдыраңга ботандар дээш партия организастаарың, коммунист бүүрү, бүгү ажылчы чоннар күженишкениң ажылдаар ужурулуг.

Көдээниң ажыл-ишчилери, Октябрыга алдар кылдыр ниитиниң малынга четчир чемни белеткээр!

Мурнакчыларга деңнежиңер!

СЭКП обкомунда, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелинде, облпрофчөвүлелде болгаш ВЛКСМ обкомунда

АВГУСТУҢ СӨӨЛГҮ ОН ХОНУУНДА МАЛ ЧЕМНИ БЕЛЕТКӨР ТАЛАЗЫ-БИЛЕ РАЙОННАРЫНЫҢ СОЦИАЛИСТИК ЧАРЫЖЫНЫҢ ТҮҮНӨЛДӨРИНИҢ ДУГАЙЫНДА.
Нититиң малынга чөм белеткээр талазы-биле августуң үшкү он хонууда районнарын социалист чарыжының түнөөлөрүн чугаалакып көргөң, эрткен үе иштинде сөгөн, сөмөк витаминиң сөгөн даалга белеткээрини темизилеп алаң белеткээр СЭКП обкомунуң бюросу, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомунда.

Зоналар айы-биле эки түнөөлөриң Барым-Хемчик, Каа-Хем болгаш Овур районнарын мал чемни белеткээр чөптөү чөдүп ап, сөгөн белеткээриң 18,1; 12,5 болгаш 15,0 хуу өздөстүп болуп, планның даалгаларың 31,7; 35,3 болгаш 42,9 хуу күүсеттиң. Каа-Хем болгаш Барым-Хемтик районнарын совхозтары витаминиң сөгөн даалганы бүүдүрүп 13,5 болгаш 18 хуу өздөстүп, план-даалгаларың 44 болгаш 50 хуу күүсеттиң. Эвур районун ажыл-ашчылары сөгөн белеткээр темизилеп көстүрүп-биле бедидер болган 14,4 хуу өздөстүрүп алаң, а витаминиң сөгөн даалганы бүүдүрүп Талын районун ажыл-агыйлары 16,5 хуу күүсеттиң. Ыш-Хем районун совхозтары сөмөк салыр планнарың 80,4 хуу күүсеттиң.

Он-биле калы СЭКП обкомунуң бюросу, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомунуң сөгөн, сөмөк болгаш сөз белеткээр иштинде-биле август, ам-даа коңаш темизилеп чоруп турар дөңдөстүң. Август 30-ле байдал-биле азыра, республикада эрткен чылыгы денгелинде сөгөн: 8,5 муң тонна, сөмөк: 11,2 муң тонна, сөгүстү: 61,4 муң тонна өзөшкү белеткээр. Ушкү он хонунда, азын талалың айны ийги он хонууда, Бай-Тайга болгаш Монгун-Тайга районнарын совхозтары сөгөн белеткээр чөптөү. Чөптөү-Хемчик, Кызыл-Мажалык, Селхозтехника, Тес-Хем район витамини сөгөн даалганы бүүдүрүп темизилеп чугулааткан. Сөз сальминизатын байла-

ды көчүт багай. Салмынган 82,2 муң тонна сөгүстү 60 хуу-у Тады болгаш Каа-Хем районнарын ажыл-агыйларыңга онаажып турар.

Августуң үшкү он хонууда мал чөм белеткээр талазы-биле социалист чарыштың түнөөнү чугаалакып көргөң, СЭКП обкомунуң бюросу, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомунда даалганыңа районнарын тиелкелдер деп санаан:

— төп зонаны районнарыңда—Каа-Хем району (СЭКП обкомунуң секретары Н. П. Федоров, райкуүсмон даргазы К. С. Очур-оол, ВЛКСМ райкомунуң секретары З. Ш. Олар);

— барым зонаны районнарыңда—Барым-Хемчик району (СЭКП обкомунуң секретары Ш. П. Куулар, райкуүсмон даргазы С. Т. Амыртыг, ВЛКСМ райкомунуң секретары Д. О. Сагай);

— муруну зонаны районнарыңда—Овур району (СЭКП обкомунуң секретары Ч. Х. Орбак, райкуүсмон даргазы А. В. Семин-оол, ВЛКСМ райкомунуң секретары С. С. Достай);

Каа-Хем, Барым-Хемчик, Овур районнары СЭКП обкомунуң Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомунуң шөгүлү Кызыл туугу, 300-200 рубльдин шанынды тысырын шиптирлээң.

Мал чөм белеткээр темизилеп алаң күштедирерин, мал чөм белеткээр бригадаларың болгаш аспаптарыңа ажыктыг дөңмөк контрольга тургузарың, машина-техниканы элдэвини экинчил тургаш, күш-ажылды бүүдүрүлгүлүүн улам бедидерин, белеткээр мал чөмни шынар экинчилерин партия райкомнарыңга, райкуүсмоннарыңга, Көдээ ажыл-агый министрлигиңе, «Скотпром» трестиге, ВЛКСМ районнарыңга, партия комитеттериге, кооо Советтерге, азырадык комитеттерге, совхозтар директорларыңга болгаш тускай өрүк-байлыгың СЭКП обкомунуң бюросу, республиканың Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомунда.

«Күш-ажылдыг хосту» совхозун директору И. К. БАЙЧОРОВКА
Партком секретары О. М. СЕДИИГЕ
Көдээ Совет куүсмонунуң даргазы В. А. ЧӨРЖЕЙ-ОЛГА
Ажылчы комитетинин даргазы А. П. ХАДНАЕККЕ
ВЛКСМ комитетинин секретары С. Т. ДОНГАККА

Эрчим эштер!
Сөгөн белеткээр талазы-биле планның даалганы чедиишкениң күүсеттениң-биле кобаштыр совхозта партия, профсоюзлар болгаш комсомол организацииңарыңга, мал чөм белеткээр тургаларың көлдөткөң, совхозтуң бүгү ажыктың чарышынга болгаш социалисттерин СЭКП-ниң область комитетинде Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң ийги байыр бедидерин турар.

Совхоз план-даалга бугаар 3200 тонна сөгөн белеткээр тургаш, август 31-ге чедир 2303 тоннаны белеткээр. Совхозтуң ажыл-ишчилери Октябрының социалист Улуг революциязының 60 чылында төлөптең ужуражырың-биле белеткээр социалист хүлээлгениң ап, мал чөмнү белеткээр кижилерниң курлавырларын тып, ам-даа 400 тонна сөгөннөй мал чөм белеткээр шиптирлээң. Нититиң малынга бөдүн

болгаш чулуукту чөмнү белеткээр-биле белеткээр талазы-биле Улуг Октябрының 60 чылыга алдар болдурган социалист хүлээлгени совхозтуң ажылчынары болгаш албан хаагчылары күүседийиңдыр, дүжүт ажаал алышының чоругу үнөндө шынар-кызы эрттирер, мал кыштагаларың чураткың.

СЭКП ТЫВА ОБКОМУ.

ТЫВА АССР-НИН МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИ.

ЧУРУКТА: мал чөм куурурлары ажаал турары.

В. АМЫРНЫҢ ФОТОСУ.

ПАРТИЯГА, ЧОНГА ШЫНЧЫ ЧОРУК

ИВАНОВО. (СЭТА). Совет улутуң революстуг, дайымыч болгаш күш-ажылгы адырларын чөптөү-биле комсомолчуларың база ачыларыңга социалист чарыштын түнөөнү чугаалакып көргөң, СЭКП обкомунуң бюросу, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомунда даалганыңа районнарын тиелкелдер деп санаан:

— төп зонаны районнарыңда—Каа-Хем району (СЭКП обкомунуң секретары Н. П. Федоров, райкуүсмон даргазы К. С. Очур-оол, ВЛКСМ райкомунуң секретары З. Ш. Олар);

— барым зонаны районнарыңда—Барым-Хемчик району (СЭКП обкомунуң секретары Ш. П. Куулар, райкуүсмон даргазы С. Т. Амыртыг, ВЛКСМ райкомунуң секретары Д. О. Сагай);

— муруну зонаны районнарыңда—Овур району (СЭКП обкомунуң секретары Ч. Х. Орбак, райкуүсмон даргазы А. В. Семин-оол, ВЛКСМ райкомунуң секретары С. С. Достай);

Каа-Хем, Барым-Хемчик, Овур районнары СЭКП обкомунуң Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомунуң шөгүлү Кызыл туугу, 300-200 рубльдин шанынды тысырын шиптирлээң.

Мал чөм белеткээр темизилеп алаң күштедирерин, мал чөм белеткээр бригадаларың болгаш аспаптарыңа ажыктыг дөңмөк контрольга тургузарың, машина-техниканы элдэвини экинчил тургаш, күш-ажылды бүүдүрүлгүлүүн улам бедидерин, белеткээр мал чөмни шынар экинчилерин партия райкомнарыңга, райкуүсмоннарыңга, Көдээ ажыл-агый министрлигиңе, «Скотпром» трестиге, ВЛКСМ районнарыңга, партия комитеттериге, кооо Советтерге, азырадык комитеттерге, совхозтар директорларыңга болгаш тускай өрүк-байлыгың СЭКП обкомунуң бюросу, республиканың Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомунда.

Мал чөм белеткээр темизилеп алаң күштедирерин, мал чөм белеткээр бригадаларың болгаш аспаптарыңа ажыктыг дөңмөк контрольга тургузарың, машина-техниканы элдэвини экинчил тургаш, күш-ажылды бүүдүрүлгүлүүн улам бедидерин, белеткээр мал чөмни шынар экинчилерин партия райкомнарыңга, райкуүсмоннарыңга, Көдээ ажыл-агый министрлигиңе, «Скотпром» трестиге, ВЛКСМ районнарыңга, партия комитеттериге, кооо Советтерге, азырадык комитеттерге, совхозтар директорларыңга болгаш тускай өрүк-байлыгың СЭКП обкомунуң бюросу, республиканың Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкомунда.

БҮГҮ АЖЫЛДАРНЫ—КОМПЛЕКИЗИ-БИЛЕ

Чайна төлүүдү колдонгон айыл-ишчилерге хай-ишкыңың үр-үе тараа ажаал алышыңны доостур чөптөүлүп, күзүң аштырар тараа-ларың масканы-биле тараа-ажыкты адырар турар. Улуг Октябрының 60 чыл өң төлөптең улутпур дөң чарыштыңаң, көдөңүн ажил-ишчилерге бүгү ажылдарың комплекси-биле чорутуп, тарааныңаң бот-үнезиң өскө-даа продукцияны күрүңө садыр талазы-биле социалист хүлээлгелерин адырарыңга-биле күүсеттиңер. Колдор чылдыг дүжүлдүң ажыкты үндөстөң салымнагы чүтүп турар.

СССР ТСОЗ-иниң диктандымында алырга, августуң 20-ка чедир чурттуң кооластары болгаш совхозтары 60,9 миллион гектарың тарааларыңа база тараа-боты культураның үрүңү артык чылдымдыг адырарыңга, 8,5 миллион гектардың дүжүттү ажаал алың. Ол планның 47 хууу.

Россияның Новосибирск, Волгоград, Ташкент, Ташкент районнарында ажаал алышыңны доостур үр-үе-чарышчыңар.

Кукуруза ажаал алышыңны үрүңү артык чылдымдыг адырарыңга, 8,5 миллион гектардың дүжүттү ажаал алың. Ол планның 47 хууу.

Россияның Новосибирск, Волгоград, Ташкент, Ташкент районнарында ажаал алышыңны доостур үр-үе-чарышчыңар.

(СЭТА).

ТАРАА ХҮЛЭЭП АЛЫРЫНГА БЕЛЕН

Республиканың тараа хүлээп алыр черлеринде ажылдакчылары Октябрының социалист Улуг революциязының 60 чыл өңгө төлөптең ужуражырың дөң социалист чарышты улам калбартың. Онч ачылында тараа хүлээп алыр черлер август эргелелинде бүрүн септетилген.

1977 чылдың дүжүлдүңге белеткээр ажылдарыңды планны чыл эгезинде-ле ажылдап кылдыңган болгаш бо талазы-биле социалист чарыштың негелдери бадылаттыңан турган. Ажылдың түнөөнүн ай ашылда үндүрүп, материалдыг болгаш моральдыг дөңмөк алырарыңга үрүңүчү көрүлүп келдиңиз. Хлөб продуктулар бүүдүрүлгелеринде мурунку салдыңган социалдуулар чедиишкениң күүсеттиңин турар.

Августуң 15-ке чедир нититиң-биле 216 муң тонна тараа кирер шыгжамырлар, хонукта 246 тонна тарааның өл-штың кур-галыгар агрестар, автоматиналардан тараа дүжүр 44 механизмдер, тарааның бот-холуулаан арылгары 85 машиналар, 17 дензилер, 823 электромеханикчилер, тарааның шынарлыг тогулдары 8 лаборатория, тараа сайгарар 43 муң дөрөкчөл метр асфальттың павдер болгаш өскө-даа чүүдөр белен болган. Бо дээрбе пургалагында, ажылдың материалдыг негез-дир. Тарааны хүлээп алырарыңа, ону кадалгаарыңга болгаш сайгарыңга он-лаа хей чүүдөр белеткээр.

Тараа хүлээп алырарыңга белеткөөдө база бир кол чүвө—кадарлар. Оларны чөптөүлөр доозулган болгаш өөредир уламчылап турар. Тараа хүлээп алыр черлеринин директорларың, механиктеринин мергежилди бедидкен бис. Олар бо талазы-биле шыгалзаларыңа база туткан. Чамдык кадарлар Москва, Свердловск, Омск, Благовещенск хуураагының тускай өөредилге черлеринге билин бедидкен. Бүгү ажылчылар ажаал оза-олак болдурбаның дүрүннүн база ооренип эрткен болгаш керемчиленин бедидкен. Ук ажал ам-даа уламчылап. Ажылга оза-олакты болдурбас талазы-биле ажаалга ам белиң 8 муң рубль чарыгдатыңаң.

Өртке улут техника бүрүн-биле бедилениш шугумуңда тургустуңаң. Өрт ожуручулери база мергежилди бедидкен. А Чылаанын, Турантин тараа хүлээп алыр черлеринин, Кызылдың сайгарыга баалааның эки турачы өрт дружиналары район маршдараарыңга шаңналыг черлерин эздөөн.

Республиканың тараа хүлээп алыр черлериниң нититиң-биле 100 муң рубльдин ажылың чүгө техниканы баалаң тургустуңаңаң шындоңдан алган. Белеткээр ажылдарың чоруду талазы-биле социалист чарышты Турантин тараа хүлээп алыр чери (директор — А. И. Зайшев, механик — В. Г. Пшиканов) тилеги болган. Ол коллектив бистин эргелелиң шилчир Кызыл туугу ажалга шаңналы-биле калып чалаал алган.

Республиканың тараа хүлээп алыр черлерин чаа дүжүттү хүлээп алышыңга белен. Күрүнө шыгжамырыңа кирген тараа келер чылдың үрөңдиги белеткетиңер, чонуну аш-чем эргелелинде ажылдагыңар болгаш мал чөмнү белеткээр ажилдарыңар. Бо бүгү ажылдар база чоруг үнөндө бедид шынарлыг күүсеттиңер дээрин билдирең. Октябрының социалист Улуг революциязының 60 чыл өңгө күш-ажылчы белеткөөд.

Ч. ДОСПАН.
хлөб продуктулар бүүдүрүлгелеринде күүсеттиңер.

Юношкы мыш ажал-агыт тери чылдап ачык көскү чедип...

Устүдө адаммыс мурман бугурагетер Октабрынь социалист Улут революцияныкы...

Малдык продукцияну көвүтөп, асылды эки организа...

Ишканаларыны, саачыларыны, туузажларыны, механ...

Улут революцияныкы 60 чыл онга алдар бугурагетер социалисттик чарык...

Бүгү-эвилелди социалист тармакты ирришашаал, районун ажал-ишкери...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

КОЛ НЕГЕЛДЕ — ШЫНАР

ЧҮРТТҮҢ ХОВУЛАРЫНДА

Республиканыкы совхозтарыны күрүгө саткан сүдүшү...

ИЖЕВСК. Эрткен чылдын бо үзүгө дөңгөрүгө Удмур...

Сүтүң саткан сүдүшү дензанын тыяарда саггың урууны...

Областың колхозтары болгаш совхозтары тараа хуаза...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

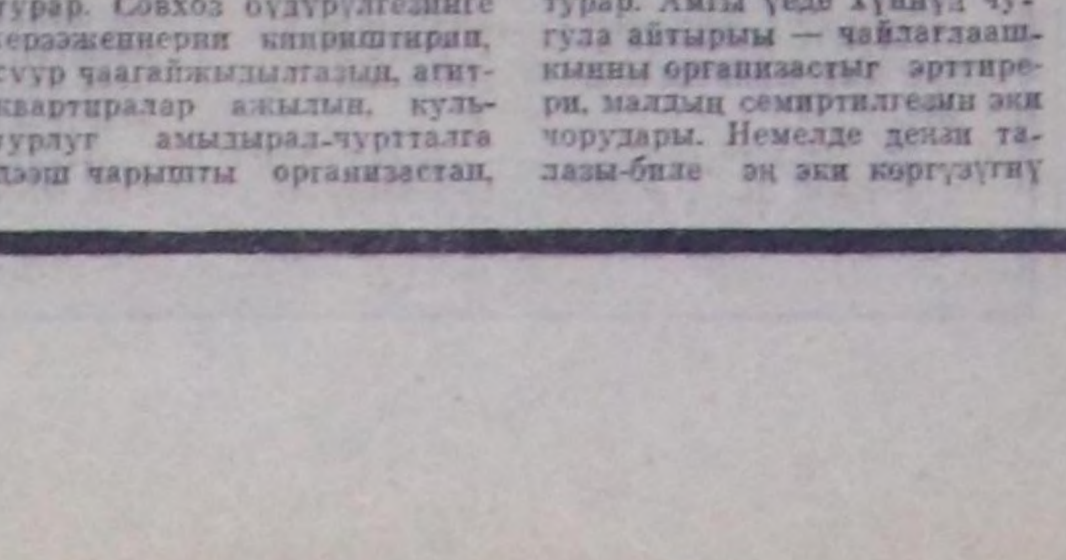
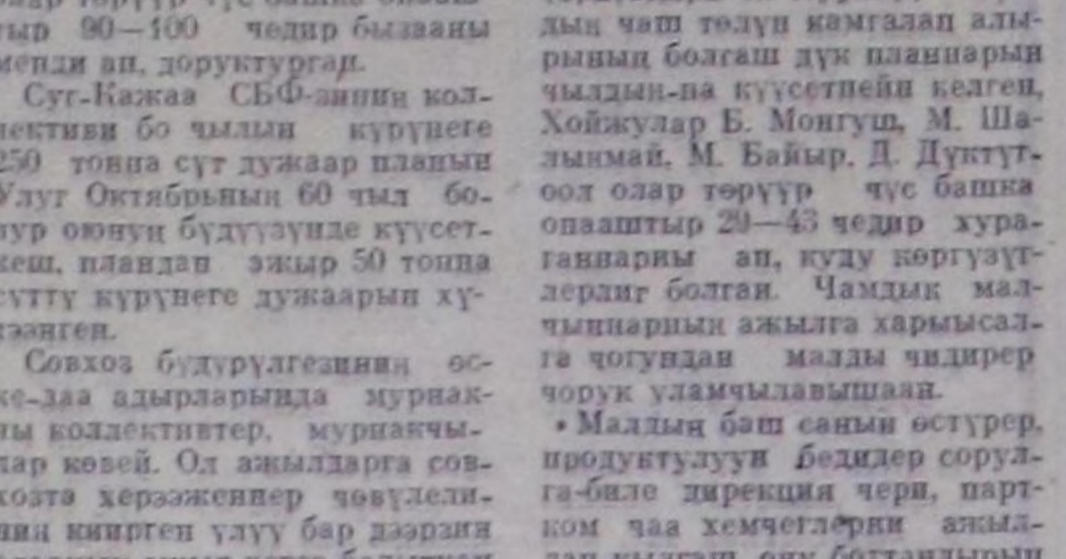
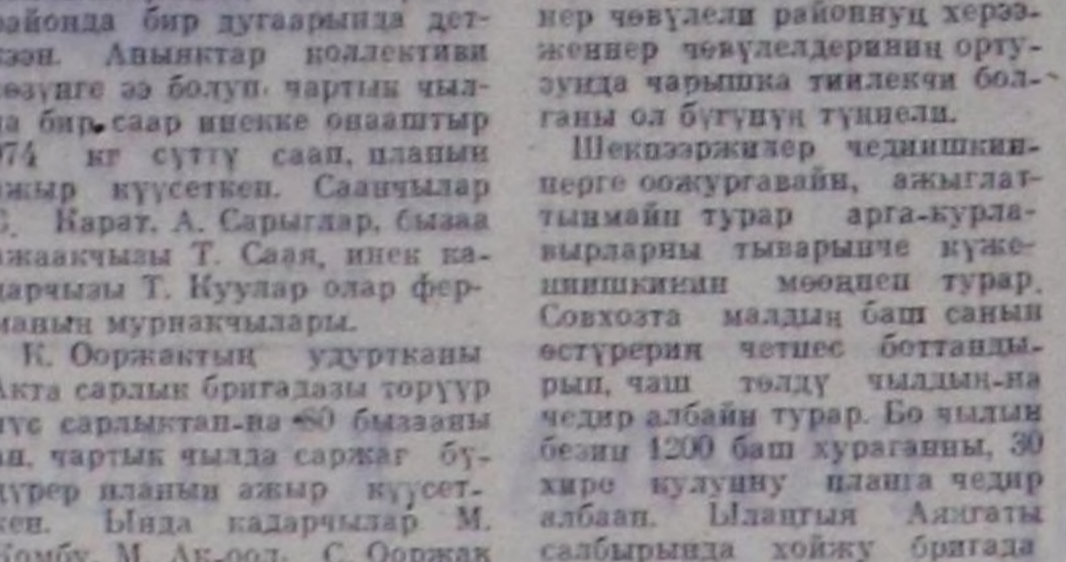
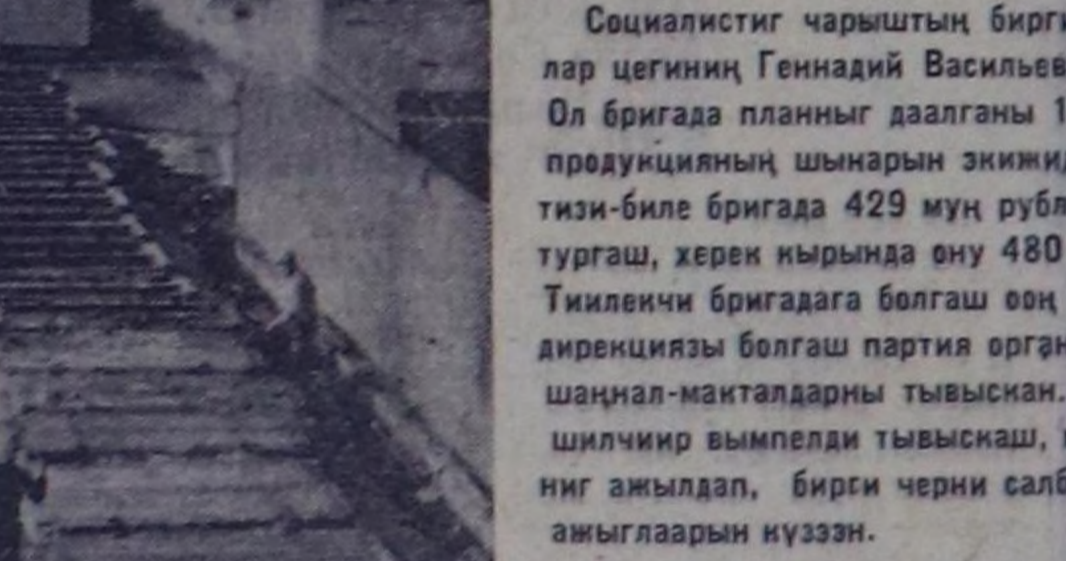
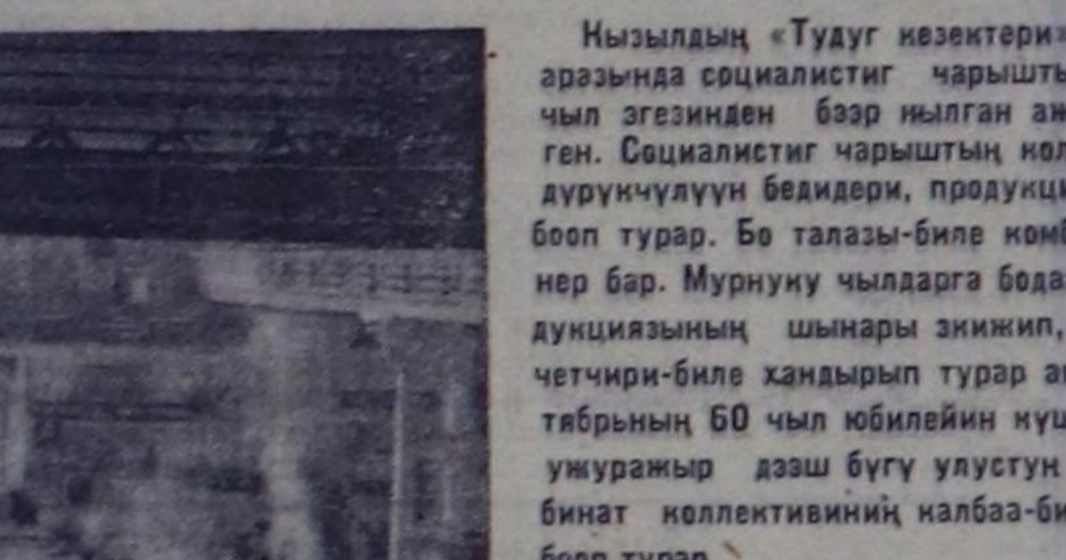
Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

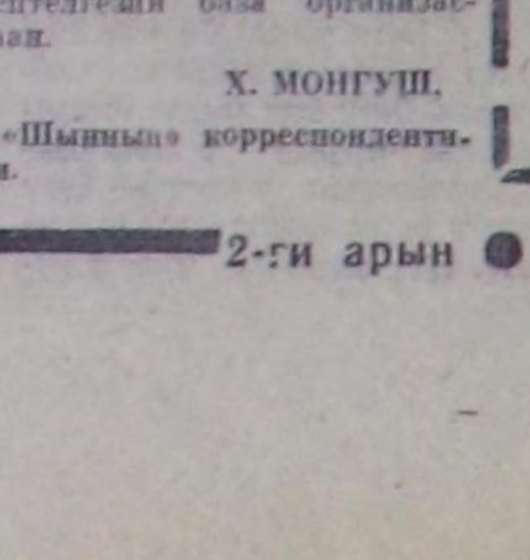
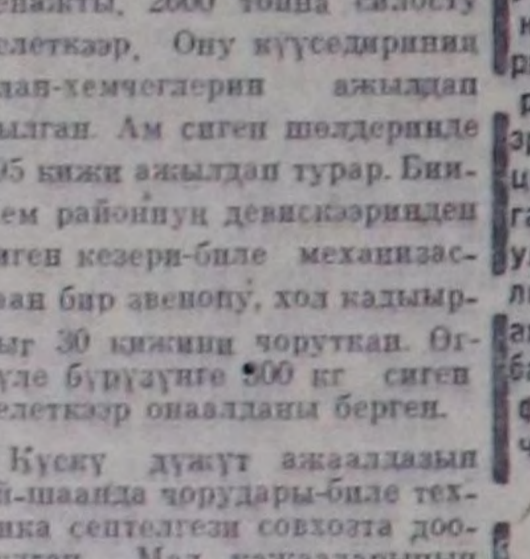
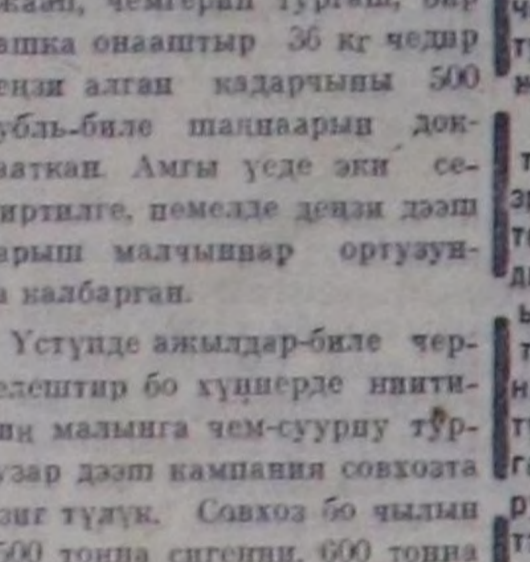
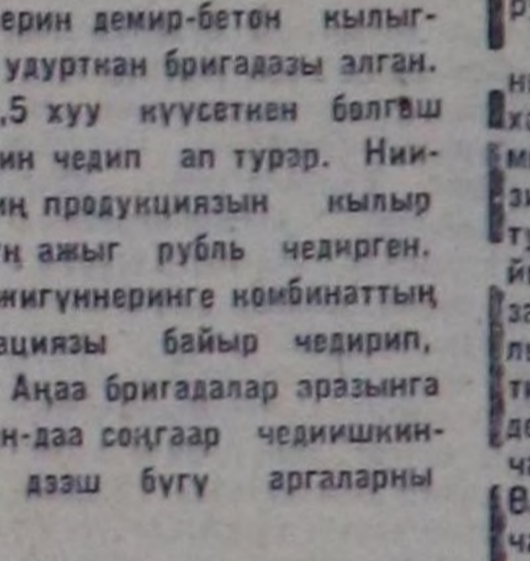
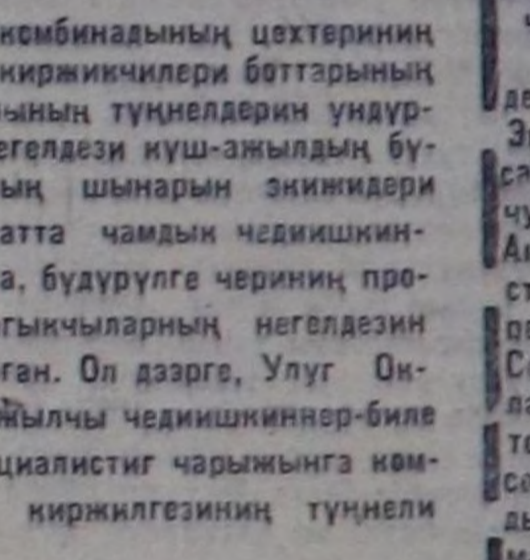
Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

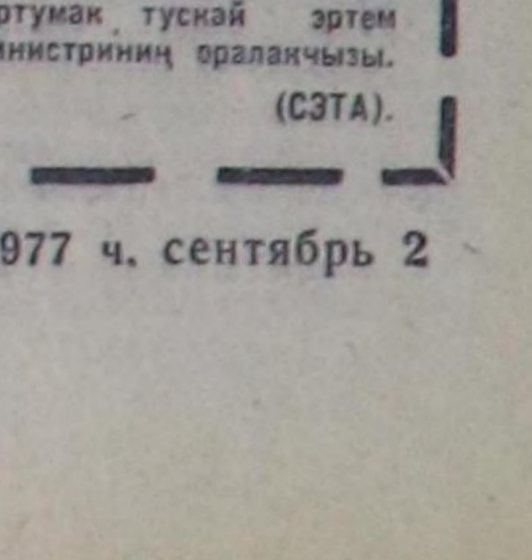
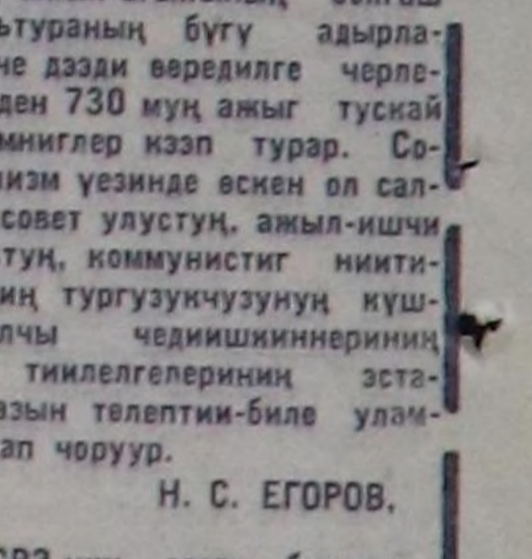
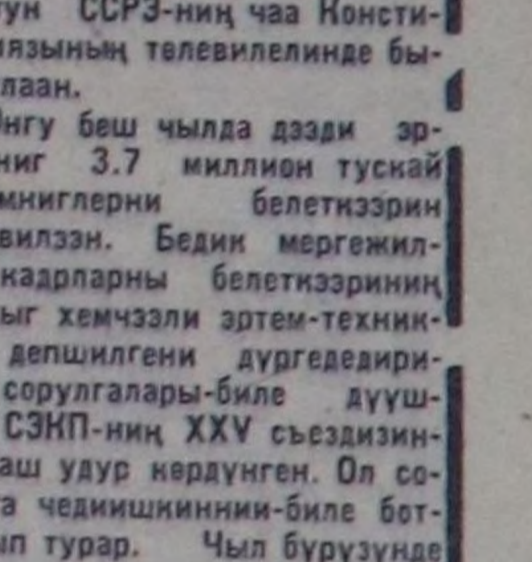
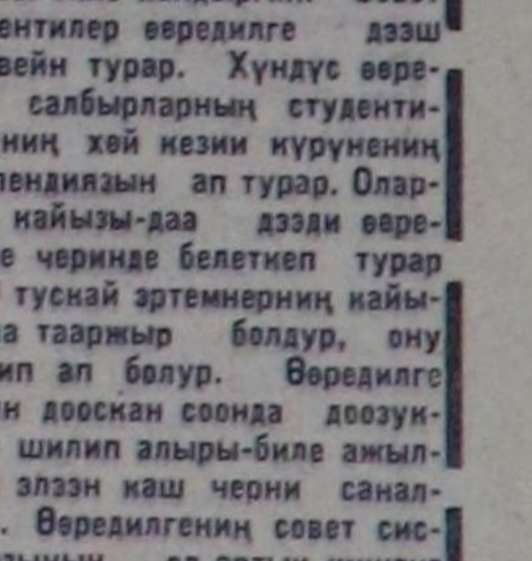
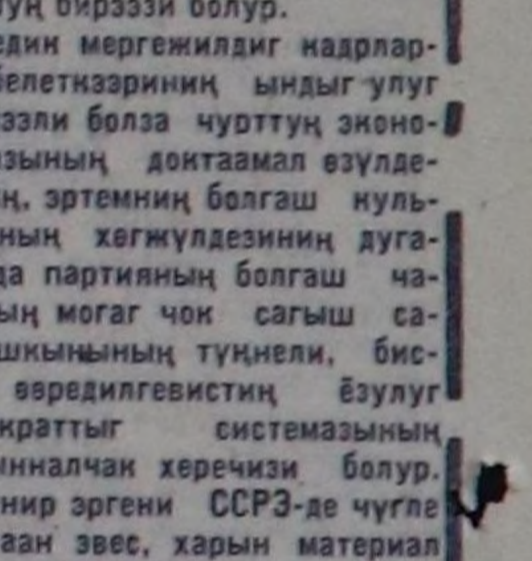
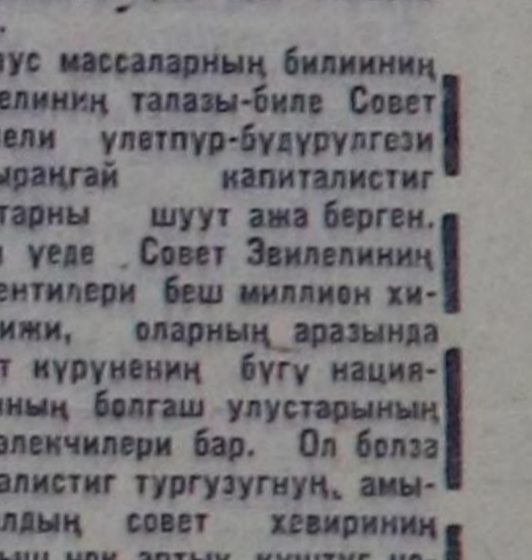
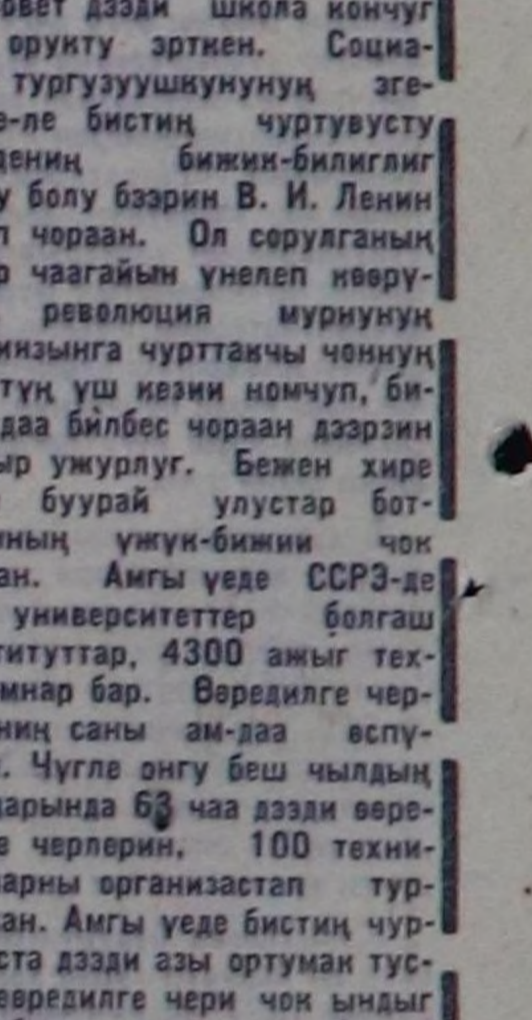
Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

Улут Октабрынь 60 чыл онга балеткедлер болгаш ССРЭ-нин чаа Конституцияныкы...

ЭКИ ДУРЖУЛГАДАН ӨӨРЕНИР

СИГЕН ДАЛГАНЫ ҮРЕЛБЭС
 Бистий республиканын «Революцияны чабылган» Тока аттыг ССРЭ-нин 30 чылы аттыг сөөктөрүндө шыраа бакырмаса кылдыр сизге далганын кагаздарынын аргалары аныктап турар.
 Коскеш, хэздөктөн каан сизге кургалдыр агрегатты дамчытыр эртерер. Кургалдырышта чедир сизге 2-3 шаптан хой үс штында чытызын болон сөөрдүгүзүн организастары чыгууда. Далган кылып тура сиздин өл-штыны 12 хуу чедир өзөөндүр 3-5 хуу чедир эртерер кургалдыр болон каротинам чедир көздөр. Кургалдыр агрегатка немей элген икан пиктокооудуларынын дуулаң-биле сизге далганын дама дүргөч агаар температурамыга чедир соодуптур.
 4 градус чытылган икан зөөс температура далганын шыгжаарыга таарымча-ла. Кислород чон байлаага тургузар тө-лөдө шоодайда далганын девиацияны 5-7 хуузу кире чаа коскеш сиздин калы сун каарга өчс болур. Ынчан чаргык чыл иш-түдө шыгжаарга бейиз каротинам 85 хуузу камгалатынын артар.
 Сизге далганында каротинам чидирбес тускай дамчытыр бүдүсөлдөрүн баа аймак-дан турар. 0.15-0.20 хуу сактоонын нем-сөөрө, каротинам чидери 20-22 хуу өзөөндөр.

Ажаалда кампаниязынын бирги чар-тында таралып ол-штыг саванын өттүр-бей шыгжамырга салынып чегер дээр-ини шыгжылар көргүсөк. Бастырган соода дорам шыгжаан саванын кургал бүдүсөлдөни бусталып чидери 5-15-ле хуу болган.
 Саванын мал чемы кылдыр шыгжаарда көмбөйл-биле дорт ажааланын соода 2-3 шап четишпөдө трашепта сөөртүп өк-илетип, хэздөктөөш салыр.
 Ол чемын огардан ужулган дорам-на малга бербес болза хоржок, чүгө дээр-ге оок чемынкар шыраары дама дүргөч ти-дичел. Ындыг саванын инектер алаа са-вайдан 25-30 хуу хойну чыр.
МАЛ ЧЕМИН БРИКЕТТӨӨРИ
 Мал чемын брикеттен кылдыр сөөдү чыгарда калбаа-биле шептерер турар. Ха-кас автомунуг областын «Алаш» совхозу-нуу дуржулгазы соду. Ылаа ол соорула-га АВМ-0.4 аам АВМ-0.65 агрегаттын ажылап турар, чүгө брикет кылдыра дробилка биле ОГМ-0.8 деп грануляторуу ажылаас, ПЭС-3.5 маркалыг брикет пре-шн немей тургузар алаар.
 6-9 сантиметр дүртүп кылдыр хэздөк-төз сизгеи КТУ-10 деп хулаон адыр ма-нында сөөртүп өккөтөп, транспортёр-биле АВМ-нин кургалдырымын көтөр. Кур-галдыр температура 70-80 градус. Хэз-дөктөөн сизгеи 20 хуу өл-штыгы болур кылдыр кургалдыр. АВМ-0.4 25 тона че-дир чемын белегетип болур, а тона продук-цияга онааштыр кылар чүгүлү ажылаас, 30 хуу өзөөндөр, электроэнергия кер-еэри бейиз хөвөр артар.
 Адылар мал чемын шыраа I бөлгөн II классыг болурун лаборатордуг анали-тер көргүсөк.

САВАНЫ — ДОРААН ШЫГЖАМЫРЖЕ
 Красноярск крайын Рыбный райо-нунда Камалинскин бүдүрүлдө-дүрүлдө ажаал-агыштыг таралып ол-штыгын са-ваны шыгжамынын шыраарга салга-ры шыгжытыр көргөк.
 Ажаалда атезиңе таралып бастырган соод дарып саванын өл-штыг 48-69 хуу чедир турар, ажаалда төчүлүдө кургал болгон. Эа алынып адым дикат өл-штыг дама өзөөндөдөр.

ТАРААЖЫ, БИЛИПАЛ

Республиканын ажал-агышлары дүжүт ажаалдамын кирекиле. Бо уауу мапал-ды үшөөндө чогур дүрүмүрүн салынас, серемтедө чок болур болза, ооз-олдак, орт-калап болу берип магат чок. Ынчан-гаш таралып бүрүлүгө чамдык мымдыг чүдүлдөрүн билип алыры артык зөөс.
 Дүжүт ажаал агрегаттарга оларын баш-карып, таарыштырып билир, тускай ин-струменттар артык шыккалар аймактын турары билидир. Ажылдан киретер мурунда коюу машиналары шөшөлдө кылдыр каш катап көдүрүп, балырып тургап, оларын үрөккө эвезип хынап алыры чүгүлө. Шаршар, кичире болган өскө-да хөвирин дамчыткылары шүптү тускай штыктер-биле тускайлап-тыган турар ужурут. Кестерер апарат-ты таарыштырып, септээр дөңдө, машина-ын үзө-чарда, кесектерин болган бөдир-лерин соолдура мотору өжүрүп алыр. Ажылдан турар көмбөйл чыныга хөвөр-төй хөптү, бөрч чок туруп болбас.
 10 градустан уауу айленчек төгө көм-байна ажалдамын хоругула, оон биче йл-лекчөкө оон чорударынын дүргөн шапта 3-4 километрен ашпас ужурут. Зордө болган дөжөкчөлдөрүлө база-ла өл кире дүргөлтөөш болур.
 Дөмгөрт-биле 1 муз килограммдан өрү чүктүкү нөдүртөөр. Ол нөдүртүр хөвөр-сөлдү сая дорт тургузуу аарын, көдүр-дүшкүн үшөөндө чүкк аадына кичи тур-бадын кичтөөр.
 Тормоттары болган башкалар меха-низмиерин үргүлүч хынап ап турары чү-гүлө. Машина-техника сөптөөр, таарыш-тыр хөвөрчөлдөр боттары үрөккө зөөс бо-лур ужурут, оон башка ооз-олдак болуп чадынас. Баштыгын дуза чедирер аптеча-ны агрегат бүрүлүгө ап чорудурун утпаа-ла.
 Көмбөйлдин бүкөрүлөдөн таран төкүр-түп тургай, хурун азы өскө-лаа чүдүр-бөйлө механамте дузалаңгы болбас.
 Агрегаттар ажылдап турар шөдө хө-вөрчөйлөр чыныга дамчытырып хоругар.

Көмбөйлдин хөвөрчөйлөрүнүн иштинге алам-бүрү чүкк сөөртүрү айымдыг.
 Өрт айымдыгдан камгалат кылдыр таарыштырган хөвөрчөлдөр, хурунтерге, өгөт-төшкө, шырбидилер жок агрегаттарын амылаа кирип бөлбөс. Коскун адыр жа-каларга дөжөкчөлдөрү сүгү, ийн коадым ап чорур.
 Моторуу коллекторларына кирип бөдүрбөс, ийн үнөр коолаада чалдыгып үмөзүн дөңн жажынып болган бугу ток системанын үрүлүчү кынап, таарыштырып ап чорбааке хоржок. Коллекторларже өр-төн берги дег саван толгандылары арта-нып дөңн оларын дөңн сетка азы штыр-биле дуглап аарга чогумчалык. Трактор-дарын, болу чорур шассилерин, көм-байшарын болган автомашиналарын ийн үндүрер коолайлары чаштаңы өжүр-дөкчөлдөрүг турар ужурут. Секкалн кылап чаштаңы өжүрүлчүлөрүн ажылап болбас.
 Машина-техникалык электри замчалар проволотары бугуа эки бжыкталыгын болган өскө кесектерден ажалатылган турарын үргүлүч хынап чоругар. Дүрбү-лөр, азы бөрү азы кылар чар чүдүр-төштү бөрү дөңн чедирер адымашканын шык кылап алыры чүгүлө.
 Ажаал алымынын төлөкчөк турла, за-гонар арамн бөп корнуштуг ажаалы-биле ийн-чүш катан чардырып, орто удуу де-ликти кылдыр. Таразын ажаал ап тур-рар шөд чыныга азымынын трактор бо-лөз турар болза эки: өрт үнө берген таары-лтада оон дөжөкчөлдөр чардырылар. Ол ишкан хону тургалдырыга суг, өгөтүш-төйлөр, шырбидилер, хурунтер үргүлүч бөзөн турар ужурут.
 Шаптарга, колу тургалдырыга таарыш-тылар чедир тускайлар хорек. Тараа чо-гулган гөб-биле камгалат чорудары, сере-пти, дуулаа дампада болган өскө-лаа хөвирин азык отту азымынын хоругула.
 Кылар чүдүлү кударда мотору өжүрүп алыр, алдарын каан чөргө дикке азы ордука тургузуу алаа эки.

ДЕЛЕГЕЙ БО ЖУННЕРДЕ

ЧОННУҢ ТӨӨГҮЛҮГҮ ЧААЛАП АЛЫШКЫННАРЫ

Совет Эмилелинин ажылы чоннарынын төөгүлүгү чаалап алышынын «Илергей» ССРЭ-нин чаа Конституциянын делегейге алажык уулу ужуру-дузын ол документтин ужуру-дузын хой-икити ажил-дыкчыларын уштыкыны башка-лап турар. Конституция тө-лөкчөлдүн чүдүлүгүн көргөн, оок соудуна талаам-биле са-налдыр кириген хой-хөй чаа-лар Конституция комиссия-нын болган оок Даргазы эи Л. И. Брежневтин адына, че-чөр органарыга, содунгар ре-дакцияларыга, радиога, теле-виденчеге келери үргүлүчүгү турар деп дамдеген турар.
ВАРШАВА
 «ССРЭ-нин чаа Конституция-нын төлөкчөлдүн номчул көр-гөш, совет үчтүлөлдүн 60 чылым хөжүлдөзүнүн дур-жугалаңы тундээн ажажк уулу үнөлдүгү теоретиктиг материал ол төөгүлүгү документиле бар-дыр деп чайгар-ла бойд бөрү» деп, «Трибуна люду» соду бжыжы.
 Конституция төлөкчөлдүн ССРЭ-де чугалажып көрүп турарын Польшанын Каттыш-кан ажылыч партизынын Топ Комитетинин органы тодарай көрдүсүлөк. Бугу уаустуң дискуссионным көрөгөй кал-бэк характерин дамдеглээ. Дискуссионным түнөйлөдө бай-дал материал чыдыганы, ол чугула документини туюлуна

чедир белегетип кылдырыга Л. И. Брежневтин даргалаш-каны-биле ажаалдап турар Конституция комиссияны оон ажылаар алаар деп, соду айткан. Чурттук Уштыкын Хообулуунун программныг чүдүлөрүн совет уауу бүрү-бүлө чүдүлүгүнү көрүп, Ком-мунистг партианын болган Совет күрүмнүн иштинги база даштыкы политикада чыныгы эп-сеткилдиг чүдүлү-гүнөш илергейле турар деп, «Трибуна люду» оналдыр дам-деглээ.
СОФИЯ
 ССРЭ-нин чаа Конституция-нын төлөкчөлдүн Уулу Ок-тябрьин идеяларынын ти-дөзүлөгүн чаа хөвөрчөлдүр деп, болгар «Кооперативне се-до» соду «Кичиник чатай чо-руу дашк, социал политика» деп чүдүлүгө бжыжы. Сайы-рыгиди социализамын үе-чаа-зында совет иштелишин каар-чар-лаа аажон уауу социал чаалап алышынын оол тө-көмөшүлө саяныккер. Калы-пачанын социал башкашкы-ларын чыдырып буржуа пропаганданын оралдыгы ту-рары партияластың иштели-де кичиник эртерерини дугайы-да, мөг-хоолуу, ужуру-ткаа чок, чүдүрүлүшүнө соци-ализам иштелишин кениги-ти бурдуулу хөвөр чырылда бо-лур эртерерин уауураштырып салып турар.

ЖЕНЕВА
 Төлөкчөлдүн совет чурттуг хөй-икити организациалары-га, парламентазын, уулу массаларын иштелип чү-галашын көрүп турары чаа Конституция ССРЭ хамаатла-рынын ном-кол эртерерин бааа хосталгалары бжыктылап, ко-мунеддин турар деп, «Вуа ур-көргө содунуу муруну чү-дүлө бжыжы. Чоңга кы-ду-лаууна төлөкчөлдүн күрүмүн эрелоп башкарыпта, эре-чачырга органарынын ажал-чорудулаамын контролдуары-га кириришчө калбак болу-дуу аргаларын хамааты бүр-үштө берип турар. «Ол доку-ментини хулаң адын соода ССРЭ хамаатыларынын эр-терерин улам-на калбак болган бжык алаар».
ДЕЛН
 Чаа совет Конституциянын төлөкчөлдүн делегейге баштай-гы социалистг күрүмүнүн ком-мунизмге бурнуулар оокүр үлөмчөшүнүн илергейле чур-тар деп, «Вуа илди үркт Р. К. Гаре дамдеглээ. Соци-ализм демократиянын шак-кын хөжүлүгүнө бүрү дүшүрү, Уштыкын Хообулу со-вет хамаатыларынын эртерерин ханымдаа» деп калбарып турар. ССРЭ-де хостага чок эртерерин дугайын чугалап турар илди кичилер бир бо-ла, аргакөк бугуулу кичи-лөр-дир, бир болза, херетик адыс утказын кара өжөтөр

тур илгаларын ардыларына, ССРЭ-нин бугу иштелирин болган уауу чоннара улам ийик чыдырып бааа кооп-шудаштарына илди бөр чүдүлдө ол документ оналдыр дамдеглел турар. Чыныгы эи — болдуна төөгүлүгү 60 чыл оон бо чылым дамдеген эртерер дөн турар иштелилдин кол ха-рактериг чүдүлөрүн бирөө-аз, ССРЭ-нин Уштыкын Хообу-лууну төлөкчөлдүн күрүмүн эрелоп башкарыпта, эре-чачырга органарынын ажал-чорудулаамын контролдуары-га кириришчө калбак болу-дуу аргаларын хамааты бүр-үштө берип турар. «Ол доку-ментини хулаң адын соода ССРЭ хамаатыларынын эр-терерин улам-на калбак болган бжык алаар».

Чаа совет Конституциянын төлөкчөлдүн делегейге уктур-дуламдык документ, догунан келген бугу чыдырынын дур-гуула ССРЭ-нин амыдылары бжык-туруштуг ботталдырып турары тайбылга шыкшыдыг даштыкы политика оо коюу-дужуу бжыктыган турар.
 Уштыкын Хообулу төлөк-чөлдүн чүдүлөрүн амыдылар-га ботталдырып торук өл-шө чөптү иштелилди — комму-низмни тургузарын оору-биле совет иштелилдин улам-на бурнууларды, даштык ар-палыга Совет Эмилелин ат-алдыры улам-на бөдир эр-терер чыгынып турар мен деп, Р. К. Гарг чүдөндө чугалаан.

(СЭТА).

Женевада чугалажышкынар

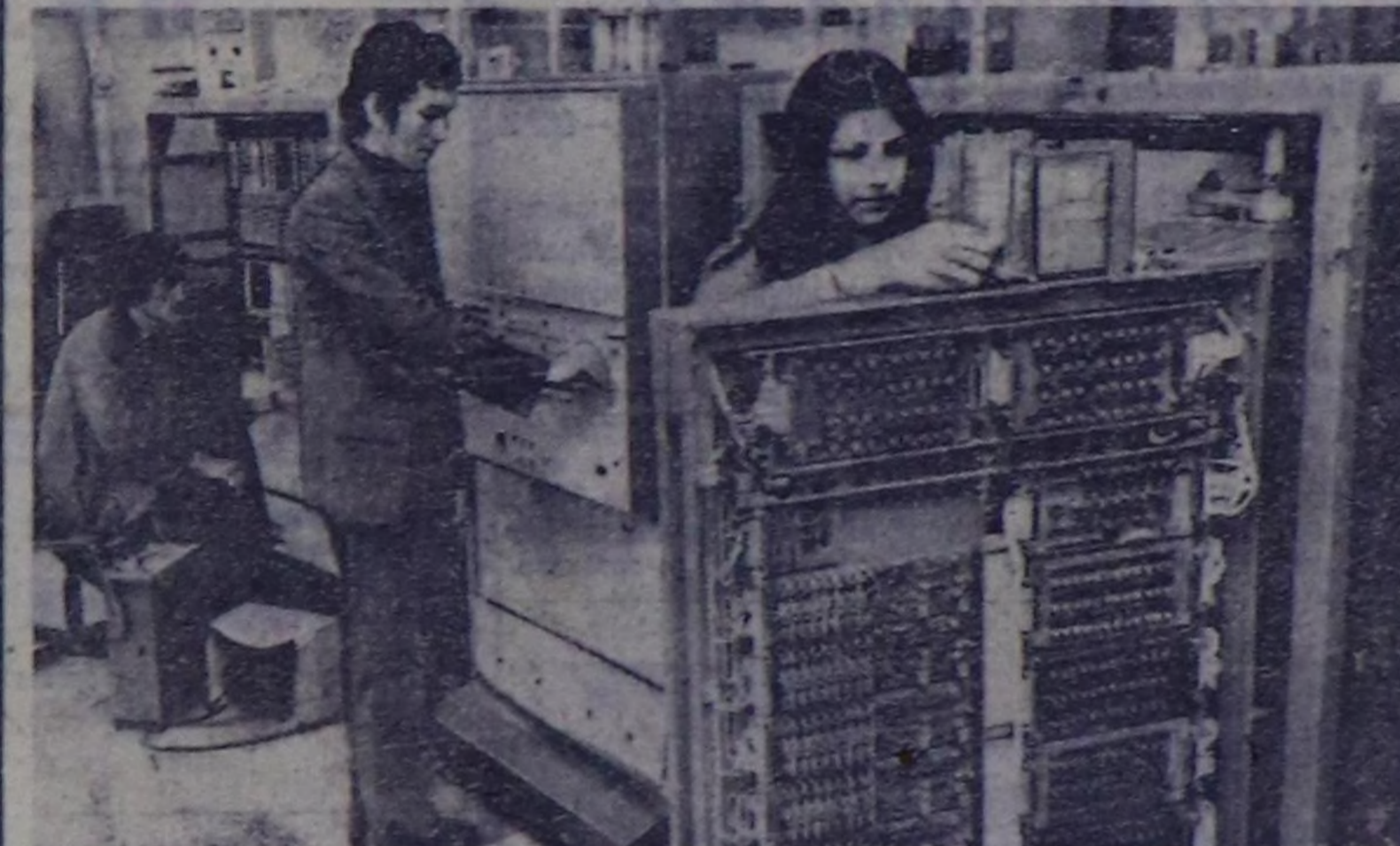
ЖЕНЕВА. (СЭТА). Ченевети дүжүрү талаам-биле ком-итетке кириштир чепекти хоругдарын дугайында икы кылган инициативанын камдарышкан айтырыг талым-биле чугалажышкынарым уламчылап согула-биле ССРЭ-нин болган АНШ-тин делегаттарынын арамнага август 16-дан 26-га чедир алаа ужурашкыны болган. Чугала-жышкынын үшөөндө ийн тала болдурун болур дугуру-галарын хөмчөшөлдө, а ол ишкан хынаалам каттыш-гырымын оон ботталдырып чорударынын чурмунарын айтырыгы-биле катан кылап инициативанын бугу талааларын талаам-биле саям-оол солчулазы болган.
 Чооку уеде чугалажышкынарым уламчылаары-биле журажырын ийн тала дугурула.

Пекинде чугалажышкынар

ПЕКИН. (СЭТА). Август 31-де алаа КНР-да албанын ап-лөрүп кылып чорур ЮОФР-тин президентин И. Броу Тито биле КПК РК-нын даргазы КНР-нуу Курчөүлө-дин даргазы Хуа Го-Фонин араптыг чугалажышкы-нар болган.
 Ол айтырыгы И. Броу Ти-то болган Хуа Го-Фонин кичилер көрүп турар уауу-биле илгалды болган деп, ол чедир журашкылар дамде-ганы. Болдуру харым чуга-алыгы И. Броу Тито мынча деп

Пекинде чугалажышкынар

демдеганы: «Ол чорук кичи тө-рөгөшпид хөй реалынги күдөл бооп турар-лаа болза, тайбын дөдүлү-биле ханды-рылган деп бо хун чугалаан шыкшамызын хараадым. Ынчалза-даа дайын чайлаш чок зөөс. Калы ажалдажыла-га болган бот-боттарын бал-чир чорукна бурнуулар шым-чашкын болур дорамнго бө-лууг бугуэррер бас. Оон өскө ик-илде турбас».

Болгария, Велико-Тырновода элентрондуг хөвөрчөлдөр заводунда амыдап турар инженер Нано Давоана (чурукта ортууна) баштаган аныктар бригадазы муш-ажылың бүдүрүчүлүүн бедидер деп иштитпөлөөнөр. Ол хүлээлэгени олар Уулу Ок-тябрьин 60 чылынга алдар болдуруп алганнар.

ДОПЧУ МЕДЭЭЛЕР

ПАРИЖ. Францила реалсылды кичилерин чаа төнрө-дөшкөк кылган бир болза Нямде (Гар департамент) Компартиянын организациалык бажыны болган. Понесел-ничө дүдөдө алаа бомба чамалан, оон түнөйлөдө материал-дыг уауу итаралды чөдирген.
 Соң-биле хөвөрчөлдөр Компартияга болган демократтыг өскө-даа организациаларга удуу утгалган террористи акты-лар Францила улам-на ула-дараа бооп турар агаран деп, «Юмвенте» соду бжыжы. Оларын үүгөлдүн турарлар болза эрге-чатыларын калды-да хөмөг албайн турарыга баа барымы уауудин бөлүстөрүн экинкомунитар пропаган-ды өжөдүрү турарыга даштыкк неофашистг бөлүктөр бо-лур.
НЬЮ-ЙОРК. Израиль араб дөжөкчөлдөрүн эжелээрин түтүлүшпидин Тель-Авивтен ЮНИ агентиле-дин коррес-пөндөштинин димиткышы-биле адырга, ийн вөсөз бур-нуулар Иордан хемин барымын эраиде Рейдн дөр шериат-тын баа бир сууру чуртталгалар өлөп алган.
 Араб чедерин Израильдин 40 чыл дугурулаа өжөктөн кел-ген үшөөн иштинде ол дөжөкчөлдөр шериаттын 79 сүгү тургускан.
АДЕН. Оманын кара-башкыларында хыныкчөтөшп, до-рам илаашкынарга таарынып турар политкоруптуларга-арын хостарын Оманын хостарынын уаусту флотуу бо-лудун барын үндүргөн дамдеглелде негезин.
 Султан Абдул Мулак бөр-чүрумуна удуу иштитилг дем-иселди бугу-ле болдуруу арга-биле ол чорудар дээрин улачуу фронт оналды дамдеглээ.
БОНИН. ГФР-де азы-чөм продуктуларыга болган кал-бак хөвөрчөлдүн бараанырга өртөктөр өстүпкан. Статис-тика эртереринин дималдын турары баа адырга, өрткөн чыдыр ол-ла үшө-биле дөңсөрө бо чылым август өрктөр Согуу Рейн-Вестфалда болган Гесселде 40 хуу, Баве-Вюртембергте 38 хуу, Ваварияга 3.5 хуу өскөн.
 (СЭТА).

Вьетнам Демократтыг Республикасы

Республиканын тургустун-ганынын дугайын бугу делегейге чарлап дынаккан Хамаарышпас чоруктуң декларацияны Хо Ши Мин 1945 чылдын сентябрь 2-де Ланойга болган аажок уауу минитиге номчаан. Мурну-Чоон Азияга ажылыш-тарынын болган тараачы-нарын баштайгы күрүмнөи капталык орукте угаа-дырган. Ынчалза-даа сонгу талага революция хөжүп үргүлүлөөн. Акы-дунма соци-алистг чурттарын ак сеткилдиг дуаламчыныга даянган, вьетнам комму-нистг Согуу Вьетнамын тиялетирбес шөвө болду-ран. Даймыркак күштер үр чыдарда олче дерин халдашкынарын кыды-лаан. Агрессорлардын хал-дашкынарын өйтүр шап-пылаан. ВДР-ин берге чы-ларда бөини муруну-вьетнам патриоттарың национал-хостагалыг демиселдин илетелди чөдөлөги болур ролго чедикшиинги күү-сөлдү турган.
 30 чыл дүшкүрүлүгү демиселдин түнөйлөдө харын Вьетнам база дагы чангыс аай күрүмө болу берген. Ам бугу чурт хөжүлдүн социализмг орунда туруп алган.
 — Социализм — вьетнам революцияны чедип алы-рын кыдылгы турары эң чөпкөк согулалы болур, өң-биле калы социализм болза, делегей хөмчөлдөгө капитализмден социализмге

Бөгүн — Вьетнам Социалистг Республиканың национал байырлалы

ӨНДҮР УЛУГ ТИИЛЕЛГЕ

ту ийн кезекке чарып, муру-ну талаанын чалча бөрү-чүрүму тургузуу. Муруну Вьетнамын хөжүлдүн капиталык орукте угаа-дырган. Ынчалза-даа сонгу талага революция хөжүп үргүлүлөөн. Акы-дунма соци-алистг чурттарын ак сеткилдиг дуаламчыныга даянган, вьетнам комму-нистг Согуу Вьетнамын тиялетирбес шөвө болду-ран. Даймыркак күштер үр чыдарда олче дерин халдашкынарын кыды-лаан. Агрессорлардын хал-дашкынарын өйтүр шап-пылаан. ВДР-ин берге чы-ларда бөини муруну-вьетнам патриоттарың национал-хостагалыг демиселдин илетелди чөдөлөги болур ролго чедикшиинги күү-сөлдү турган.
 30 чыл дүшкүрүлүгү демиселдин түнөйлөдө харын Вьетнам база дагы чангыс аай күрүмө болу берген. Ам бугу чурт хөжүлдүн социализмг орунда туруп алган.
 — Социализм — вьетнам революцияны чедип алы-рын кыдылгы турары эң чөпкөк согулалы болур, өң-биле калы социализм болза, делегей хөмчөлдөгө капитализмден социализмге

штыкышкынын үшөөндө ийн хөвөрчөлдүн хөжүлдүн дүрүмүрүн дүшкөк вьетнам иштелилдин эволюциянын чыл-лаш чок үе-чалды-дыр — деп, ВКП ТК-нын Чыныгы секретары Ле Зуан вьетнам коммунисттерин IV съезди-ниге чугалаан.
 Бугу чурттуң бүрүн хосталашынын соода өрткөн ийн чартык кыч утууларын бөдүшкүнарымы бол-ган. Чангыс аай Вьетнам-нын Национал хуралынын 1976 чылдын чыныгы болган бирги сессияны хөй миллион чонуну тура-со-руун илергейлештирэн, чурттуң катан каттышка-нын чарлаан болган вьет-нам күрүмнө оон хөжүл-дөзини адыс согулаларын база перспективаларын то-дарадып турар Вьетнам Социалистг Республика деп чаа аты берген. ВКП-нин оон соода болган IV съезди чуртту хөжүлдүн экономикалы программаны — ийикти беш чыл план хулаң алаан.
 Хосталгалыг демиселге өндүрүлүгү мадырлык чо-рукту кылап вьетнам узу-ам тайбын тургузуу ажа-жың-кын кылып турар. Чонун ашы-чөм, экин-көп,

чуртталга бажынары-биле хандылар деп дайын соодагы үеини бирги эөлөктү согулаларын иштитирден, үрөгөлтүргөн экономиканы катан тургузуу турар. Бер-гелер ам-даа хөй, ишчалаа-даа кол чүе — вьетнам иштелилдин амыдыралына таарымчалыг өскөртүш-көөнөр болуп турар.
 Чурттуң сонгу талазында социализмг өнүч оон бугу уластуу болган коллектив-ти деп ийн хөвөрчөлдөр чөргөлдө дадыктыгынган. Экономиканын күрүнө сек-торуну улаң-хуунага на-ционал орулганын улаң ке-ли оонажыр. Аар индуст-рияны энергетика, хөмүр-лаң, машина тулушкуну, металлургия болган химия үлөтүрү, тулуг материал-дарын бүдүргөн чөргөлдү ийик чугула адырларынын үнөлдүн салдыган, транс-портту болган харылза-ны четкини калбарган.
 Эржежк чугула чөм про-дуктулары-биле чоону хан-дылар дугайында партиянын айтышкынарын күчөт-түшкөн, келдө ажа-жың-кын болган мал ажалың хөжүлдөргө, ристин ду-жүктүрү бөдиргериче уулу күженишкенирин салып турар.

Бо чыдын агаар-бөйдү-түн байлдыг таарымча чок болган-лаа болза, тарааны болган азы-чөмнүн өскө-даа продуктуларын ажаал адырын планларын күү-сөлдөр даш тарачынар бугу-ле болуңту деп чүдү-лөри кылган. Эрткен чыл-дында дөңсөрө рис та-ран шөд 13 хуу калбарган. Мелиоративтиг ажалдарже оона кичөөнгөйлн салган. Чаа ирригация тулугуары кидин түлдү. Вьетнамда ам 5 миллион гектар тарыла шөү бар, тодарагайларга, кичи бүрүлүгө ректарныг чүгө оон бир келдө оонажыр. Бур болган калдыган чедерини шангызын адыр дугайында айтырыг ийчан-чанаш шыгыны тургусту-нун келген.
 Чырымышкынын, куль-туралың болган калдык кам-галашынын хөжүлдөш соци-ализмге Вьетнамга өөрү-чүг факт-тыр. Ам чурттуң сонгу талазында үш кичи-нин бирээ-ле өөрөшпү тур-рар. Суур бүрүлүгө ийик чыдын шөлдөш, уеал бүр-үлүдө — үшкү чыдын шөлдөш бар. Дөдө болган өртүмк техниктиг эртемниг специалистерин саны 430 муң ажы кичи болуп ту-рар.

Чаа иштелилди доктаа-дып тургузууда практиктиг ажил-хөвөрчөлдү-биле дуза-лар дөңн ады-чуртчулар Соңгу чүктөн Муруну күчөк акы-дунмашкыны сеткил-дө чоруп турар. Партия болган ажил-агышкы ажилдакчылар, дөдө өрө-дөлдө чедеринин доокучу-лары олче барын турар. Чаа экономикалыг райондары шигөшкөлдү адырыга кир-жир күзөлдүн бөдүн-бүдүн сууларын чөвү бөин илгерилей турар. Чуртта ажилчыны күжүн таарыш-тыр хулаң турар.
 Национал айтырыгы соци-ализмтиг принциптерге үн-дөшкөн, иштитилген ту-рар. Муруну Вьетнамга чал-ча бөрү-чүрун үшөөндө биче националдарын чөкүс-чүс тэлөкчөлдөрү күшүн амыдыралың турган. Хосталга соода Төп платога чангыс чүгө Зылай-Вонгм мүжүга бөин сууружун амы-дыралды 72 муң көшкүнүр кирген. Амгы үеини чурт-талга бажынарың, школа-ларын, эмиелдеринги өн-өң суураарын үлөстү эре-чачыралар олорга түдүн берген. Ол чедерде бжык-билбес чорукту болган эр-гини чөвөрчөлдү артышкы-нарын дүргөч чок кы-

лып, дыңа хөй үшөөндө хандырылга-са В г а р мыга кооперативтерин тургускан.
 Коллективизация, эи бөзүвүн болган дуала-жырын принциптерине үндөшкөн бөдүрүлгө харылдаарын чурттуң күш-ажылыч коллективтерине хунуң-ле улам бажыкты-нын өрү. Бүдүрүлгө-дө мурунчык дүргүлүгүн согулч турар, профессионал бөдүн ийик өрөм өрө-дөлдөш таарыштыр тур-гускан. Планын оонала-ларын күдөштерине болган күш-ажылыч бүдүрүл-гүлү бөдиргериче бүдүр-гүчө чарып чугула ролду ойной берген. Октябрьдин социалистг Уулу револю-циянын 60 чылым база август революциянын болган ВДР-нин тургустун-ганынын 32 чыл оон бай-ырлар дугайында доктаа-ды ВКП ТК-нын Политбю-роу хулаң алган ийик соода өл чарып өскө кал-барган. Акы-дунма ийн үлөстүң ол революциялары адыс согулаларын чангыс ийик-биле, тайбын, күш-ажы, калы ажалдажыла идеяларын ийик чөрү-биле сырып холбадыг.
 Г. ЖИДЕЛЕВ,
 СЭТА-нын корр.
 Ханой.

Саян-Шушенск ГЭС-тин тудуунда

КАРЛОВ КЫЗААЗЫНДА

Карлов кызаазында ажылаш бо хуиерде кажангызын... Саян-Шушенск ГЭС-тин тудуунда...

БАРААН БОЛУШКУН

Уран чүүлдүн кижилери

Кадыг-дошкун динирозом... Уран чүүлдүн кижилери... Ташкыларга сөн күзөлдүнүн...

Ташкыларга сөн күзөлдүнүн... Уран чүүлдүн кижилери... Бедик мергеилдик сурагыл...

Уран чүүлдүн кижилери... Саян-Шушенск ГЭС-тин тудуунда... Бистин Сагыга РСФСР-нин...

УЖУРАЖЫШКЫН

Ужуражышкын... Бистин Сагыга РСФСР-нин... Металды чаалап алганын чу...

ПРАГАГА БОЛУР МАРГЫЛДААЖЕ

ССРЗ-нин хоккей талазы-биле... Прагага болур маргылдааже... ВХА болгаш ССРЗ, 20-де—ВХА...

«МОЛНИЯ-1» СЭТА-НЫҢ ДЫҢНАДЫ

«Молния-1» СЭТА-нын дыңнады... 1977 чылдын август 30-де Совет Эмгекчилер харызаанын...

УКРАИН ССР-ДЕ

Украин ССР-де... Крым область. «Мисхор» деп пансионат болза... СЭТА-нын фотохрониказы.

АГААР

Агаар... Бөгүн республикага болгаш Кызылга шокор булуттаар...

5510000 ойнап алышкын

5510000 ойнап алышкын... 1977 чылдын сентябрь 16-да Тамбов хоорайга акша-бараан...

САДЫПАЛЫҢАР

Садыпалыңар... Боттарының камвалгалары-биле Күрүнеш 3 хуулуз ишти...

Сонуургактарга

Сонуургактарга... БРАТСКИГЕ МҮРҮНДА ТУРГАН ГЭС... ОСЕТРЛЕРГЕ ЧАА ЧЕМИШ...

МОСКВАДАН

Москвадан... 16.30—«Валентин Катаевтин чогаал ажыма»...

СЕНТЯБРЬ 5-ТЕ ЭГЕЛЭЭР

Сентябрь 5-те эгелээр... Кызылдын автомобиль школына III класстын чолвачылары...